

(۱) اشاره به سماع صوفیانه‌ای که کننده است (مجاهدان سرمستانه در راه شهادت گام پر می‌دارند).
 (۲) آنچه مبارزه مجاهدان و جانبازان عیان می‌کند این است: در میدان عشق باید مجروح شد.

یاران عاشق

۱ یا عاشقی را رعایت کنیم / از یاران عاشق حکایت کنیم (زنده نگاه داشتن یاد [.....])
 از آنها که خونین سحر کرده‌اند / سفر بر مدار خطر کرده‌اند (مبارزه از جان گذشتگان
 از آنها که خورشید فریادشان / دید از گلوی سحرزادشان (فریادی که نوید می‌دهد
 چه جانان چرخ خون می‌زنند / دفع عشق با دست خون می‌زنند
 ۵ به رقصی که بی پای و سر می‌کنند / چنین نغمه عشق سر می‌کنند (۲)
هلا منکر جان و جانان ما / بزن زخم انکار بر جان ما

۹۲- در کدام بیت «غلط املایی» وجود دارد؟

- (۱) سبجه بر کف توبه بر لب دل پر از شوق گناه
- (۲) از سربط و چنگساز تلقینم
- (۳) رشکم از پیرهن آید که در آغوش تو خسبد
- (۴) زمانه نیست مگر رزل جوی و رزل پرست

معصیت را خنده می‌آید زاستغفار ما
 وز بساده نواب سندر و کافورم
 زهرم از غالیه آید که براندام تو ساید
 ستاره نیست مگر دون نواز و دون پرور

۹۳- کدام گزینه از جنبه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) زاویه دید در درس «آغازگری تنها»، سوم شخص و از زبان مجید واعظی بیان شده است.
- (۲) شخصیت اصلی درس «آغازگری تنها» عباس میرزا است و موضوع این درس مقابله او و سپاهیان ایران در مقابل حمله انگلیسی‌هاست و مربوط به ادبیات پایداری است.
- (۳) زاویه دید متن روان‌خوانی «تا غزل بعد» اول شخص و از زبان اصغر رباط جزی در زندان موصل بیان شده است.
- (۴) شخصیت اصلی درس «تا غزل بعد ...» یک اسیر ایرانی در زندان موصل است که معلم است و درصدد آموزش زندانیان در اسارت است و نمونه‌ای از مقاومت را نشان می‌دهد.

(۱) عاشقی حقیقی = و

(۲) مردائی والا و پی ادعا که تنها در راه خدا قدم برداشته‌اند.

۹۴- بیت‌های «چو بت بکند از آن جا و مال و زر برداشت / به دست خویش به بت‌خانه در فکند آذر برهمنان (پیشوایان هندو) را چندان که دید سر ببرید / بریده به، سر آن کز هدی (دین) بتابد سر» در وصف چه کسی است؟
(۱) ضحاک (۲) مسعود غزنوی (۳) محمود غزنوی (۴) فریدون

۹۵- نوع دستوری «ی» در قافیه‌ی کدام مصراع متفاوت است؟
(۱) تو مر خلق را مایه‌ی نام و نانی
(۲) دلی دیده‌ای تو بدین مهربانی
(۳) دریغا تو کز پیش چشمم نهانی
(۴) همانا که تو ابر گوهرفشانی

قف..... ۳

قف..... ۳

بزن زخم، این مر حسم عاشق است
 کبلی زخم مردن، عسم عاشق است راه عشق
 و (استقبال از آن‌ها) (پایداری)

مگو سوخت جان من از فرط عشق
 (نخوشی است هان، اولین شرط عشق)

ببین لاله‌هایی که در باغ ماست
 (استعاره از شهدا) (استعاره از میهن)

۱۰. بیا با گل لاله بیعت کنیم
 (نموشد و فریادشان تا خداست)

هم صدا با خلق اسماعیل، سیند حسن حسینی
 (پیا با گل لاله بیعت کنیم)

۹۶- چند خانه از خانه‌های جدول زیر درست پر نشده‌است؟

واژه	هم‌معنا	متضاد	هم‌ریشه
ابهت	ترس	زیبونی	بهت
معارض	بی‌رقیب	موافق	تعرض
اکناف	کران‌ها	مراکز	کنف

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۹۷- در متن زیر املای چند واژه نادرست است؟

«قرابین و امارات عدیده به ما می‌گوید که حافظ به حد وسواس به شیوهٔ گفتار خود توجه داشته‌است و شاید یک علت کثرت نسخه‌بدل‌های دیوان خاجه همین باشد که گاهی دو تعبیر، خوب و زیبا و گاهی یکی نقض‌تر و مرجح‌تر است و در هر دو صورت احتمال این که تغییرها از خود حافظ بوده موجب به‌نظر می‌رسد.»
(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

- ۹۸- نوع جمله‌ها در همه ابیات «مركب» است؛ به جز:
- (۱) ساقی ار باده از این دست به جام اندازد
 - (۲) سراسر بخشش جانان طریق لطف و احسان بود
 - (۳) نسیم باد صبا دوشم آگهی آورد
 - (۴) باده با محتسب شهر نوشی زنه‌ار

عارفان را همه در شرب مدام اندازد
اگر تسبیح می‌فرمود اگر زَنار می‌آورد
که روز محنت و غم رو به کوتاهی آورد
بخورد باده‌ات و سنگ به جام اندازد

کارگاه متن پژوهی

قلمرو زبانی

۱ معادل معنایی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

..... (فرد ناآگاه) ■ منکر آینه باشد چشم کور) (دشمن آینه باشد روی زرد) چشم بستن بر

عمادی شهر یاری

قدرتمندان نیز تسلیم هستند

(■ ای داور زمانه، ملوک زمانه را جز بر ارادت تو مسیر و مدار نیست)

مسعود سعد سلمان

۲ همان طور که می‌دانید، صفت بیانی، برای توضیح و وصف یک واژه به کار می‌رود. واژه ای

که وصف می‌شود، **موصوف** نام دارد.

مثال: کتاب — خواندنی

موصوف صفت

■ به پرکاربردترین صفت‌های بیانی توجه کنید:

● **مطلق:** پاک، روشن، پاکدل

بن مضارع + -نده : شنونده

بن مضارع + ا : گویا

بن مضارع + ان : خندان

بن ماضی / بن مضارع + گار : آفریدگار، آموزگار

بن ماضی + ار : خریدار

● **فاعلی:**

● **مفعولی:** بن ماضی + ه / ه (= -) : شکفته

۹۹- شکل هندسی روبه‌رو، نمایانگر کدام قالب شعری است؟

* _____ * _____
 * _____ * _____
 * _____ * _____
 (۴) غزل

(۳) رباعی

(۲) قطعه

(۱) مثنوی

۱۰۰- در کدام گزینه غلط املایی دیده‌می‌شود؟

- (۱) به شادکامی شب را گذاشتی برخیز / به خدمت ملک شرف روز را بگزار
 (۲) او با سرور باشد او با وقار باشد / لشکرگذار باشد، دشمن شکار باشد
 (۳) هم حق‌شناس باشد، هم حق‌گزار باشد / هم در بدی و نیکی منت‌گزار باشد
 (۴) به چنین اسب‌نشین و به چنین اسب‌گذر / به چنین اسب‌گذار و به چنین اسب‌گراز

● **لیاقت:** مصدر + ی: نوشیدنی

اسم + ی: آسمانی
 اسم + ین: زرین
 اسم + ینه: سیمینه
 اسم + انی: روحانی
 اسم + انه: کودکانه
 ● **نسبی:**

■ اکنون مانند نمونه، جدول را کامل کنید.

صفت مفعولی	صفت لیاقت	صفت فاعلی	بن مضارع	فعل
نوشته	نوشتنی	نویسنده	نویس	نوشت
.....	خواندم

قلمرو ادبی

۱ از متن درس، برای هر یک از آرایه‌های ادبی زیر، نمونه‌ای مناسب بیابید و بنویسید.

تشبیه: (.....)

متناقض‌نما: (.....)

۲ شعر «یاران عاشق» را از نظر قالب و مضمون، با شعر «زاغ و کبک» مقایسه کنید.

۱۰۱- مفهوم بیت زیر، با همه ابیات تناسب دارد؛ به جز ...

- «چه جانانه چرخ جنون می‌زند / دف عشق با دست خون می‌زند»
- ۱) پروانگان را هیچ پروایی ز جان نیست / سودای جانان چون بود، پروای جان نیست
 - ۲) آن شب میان عاشقان شور دگر بود / از اتفاقی تازه قلب شب خبر بود
 - ۳) تدبیر این یاران عاشق نیز خون است / زین حلقه هر کس بیم جان دارد برون است
 - ۴) در عشق بازی رشک مجنون‌اند اینان / آلاله‌های غرق در خون‌اند اینان

۱۰۲- جایگاه دستوری واژه «دیگر» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) لاف از سخن شیرین دیگر نزنم پیش / کین لفظ نمی‌زیدد آلا ز زبان تو
- ۲) گه رفتن آمد به دیگر سرای / مگر نزد یزدان به آیدت جای
- ۳) به دیگر شب اندر چو بابک نخفت / همی‌بود با مغزش اندیشه جفت
- ۴) به مکنت چون سلیمان است پیر می‌فروش اینک / ز هر خم عالمی دیگر شده زیر نگین او را

قلمرو فکری

۱ در بیت سوم، مقصود از یاران عاشق، چه کسانی است و به کدام ویژگی آنها اشاره شده است؟

۲ در بیت آخر، بر کدام یک از ارزش‌های انقلاب اسلامی تأکید شده است؟

۳ نخست، مفهوم کلی بیت‌های زیر را بنویسید؛ سپس برای هر یک، بیتی متناسب از متن درس بیابید.

الف) ای مرغ سحر، عشق ز پروانه بیاموز
ب) چه از تیر و چه از تیغ، شما روی نتابید

کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
که در جوشن عشقید، که از کرب و بلا بید

حمید سبزواری

ک: فرار نمی‌کنید

۴

۱۰۳- مفهوم کدام بیت، با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) این سبک‌بالان که تا عرش جنون سر می‌کشند / آفتاب وصل را چون صبح، در برمی‌کشند
- ۲) هر مقام عشق را موقوف زخمی ساختند / بی‌سران در هفت شهر عاشقی سر می‌کشند
- ۳) آفتاب دیگرند اینان که روز خصم را / تیره می‌سازند چون از کوه سر برمی‌کشند
- ۴) فصل دیگر می‌گشایند از کتاب کربلا / عشق را با جوهر خون نقش دیگر می‌کشند

۱۰۴- مفهوم کدام گزینه با بیت «در ره عشق وطن از سر جان خاسته‌ایم / تا در این ره چه کند همت مردانه ما» قرابت دارد؟

- ۱) در ره فرهنگ و آیین وطن غفلت مورز / ملک بی‌فرهنگ و بی‌آیین، درختی بی‌بر است
- ۲) بذل جان در ره ناموس وطن چیزی نیست / بی‌وطن خانه و سر و تن چیزی نیست
- ۳) هوای کوی تو از سر نمی‌رود آری / غریب را دل سرگشته با وطن باشد
- ۴) تو ای دویده بیابان رنج بهر وطن / به چشم من بنه آن پای پر ز آبله را

- (۱) هر ارزشی، بدون حضور معشوق، می‌شود
 (۲) عشق ورزی الزاماً در زمان حضور یار اتفاق نمی‌افتد (..... است)
 (۳) افراد شوم و بی‌ایمان در این جهان پی‌ارزش، تو را منکر می‌شوند.
 (۴) لازمه‌ی عاشقی است
 (۵) استعاره از قلب رنجور

شعر خوانی صبح بی تو

۱) صبح بی تو رنگ بعد از ظهر یک آینه دارد
 (جمع) حس آمیزی

۲) بی تو می‌گویند تعطیل است کار عشق‌بازی
 (ره) عشق انا کی خبر از شنبه و آینه دارد

۳) بخند بر ویرانه می‌خواند به انکار تو، انا
 (استعاره) (استعاره) [خاک این ویرانه‌ها بویی از آن گنجینه دارد] همه‌جا جلوه‌ی حضور تو محسوس است (استعاره از مهدی (عج))

خوادم از رنجش دوری بگویم، یادم آمد
 (ایهام) ۵) در حوای عاشقان پر می‌کشد با بی‌قراری

آنکه در دستش کلید شمر پر آینه دارد (امید به)
 (استعاره از جهان آرمانی) مهدی موعود

قیصر امین پور

۴) عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد (۴)
 (استعاره از غفلت و اوضاع ناپسندان)

۵) ناگهان قفل بزرگ (تیرگی) را می‌کشاید
 (اضافه‌ی)

درک و دریافت

- ۱ در خوانش این سروده، به چه نکاتی باید توجه کنیم؟
- ۲ «انتظار موعود» یکی از مایه‌های ادبیات انقلاب اسلامی است؛ بر این مبنای متن شعر خوانی را بررسی کنید.

۱۰۵- مفهوم بیت «چه از تیر و چه از تیغ، شما روی نتابید/ که در جوشن عشقید، که از کرب و بلا بید» با کدام گزینه قرابت دارد؟
 (۱) تشنه‌ی آغوش دریا را تن‌آسانی بلاست/ چون صدف هر کس که در دامان ساحل ماند، ماند
 (۲) دل عاشق ز گل‌گشت چمن آزرده‌تر گردد/ که هر شاخ گلی دامی است مرغ رشته بر پا را
 (۳) تو نه مرد عشق بودی خود از این حساب سعدی/ که نه قوت گریز است و نه طاقت گزندت
 (۴) کیست آن فتنه که با تیر و کمان می‌گذرد / وان چه تیرست که در جوشن جان می‌گذرد

۱۰۶- همه‌ی شاعران گزینه‌ی ... رباعی‌سرایان نامداری هستند.

- (۱) عطار، باباافضل، مولوی
 (۲) باباطاهر، محمدعلی مجاهد، عطار
 (۳) مولوی، سلمان هراتی، صائب
 (۴) سید ضیاء الدین شفیعی، مصطفی خراسانی، خیام